

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 318/2021-36

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Rastislava Kaššáka a sudcov Jany Baricovej a Miloša Maďara (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátkou JUDr. Ing. Lindou Kovandovou, LL.M., Janka Kráľa 1, Banská Bystrica, proti postupu Krajského súdu v Žiline v konaní vedenom pod sp. zn. 11 CoP 20/2020 takto

r o z h o d o l :

1. Postupom Krajského súdu v Žiline v konaní vedenom pod sp. zn. 11 CoP 20/2020 **boli porušené** základné právo sťažovateľa na prerokovanie jeho veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a jeho právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Krajský súd v Žiline **je povinný** zaplatiť sťažovateľovi primerané finančné zadostučinenie v sume **1 000 eur**, a to do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
3. Krajský súd v Žiline **je povinný** nahradiť sťažovateľovi trovy konania v sume **576,12 eur** a zaplatiť ich právnej zástupkyňi sťažovateľa do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
4. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **n e v y h o v u j e**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu elektronickou formou 29. júna 2021 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a svojho práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Krajského súdu v Žiline (ďalej

len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 11 CoP 20/2020 (ďalej len „napadnuté konanie“). Súčasne navrhuje, aby ústavný súd prikázal krajskému súdu konať bez zbytočných prietáhov, priznal mu primerané finančné zadost'učinenie v sume 10 000 eur a náhradu trov konania pred ústavným súdom.

2. Ústavný súd uznesením č. k. I. ÚS 318/2021 zo 4. augusta 2021 prijal podľa § 56 ods. 5 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavnú sťažnosť sťažovateľa v celom rozsahu na ďalšie konanie.

3. Zo sťažovateľom predneseného skutkového stavu a priložených dôkazov vyplýva, že v napadnutom konaní sa ako otec maloletého dieťaťa domáha úpravy styku s jeho maloletou dcérou, o jeho návrhu rozhodovali súdy všetkých stupňov a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) č. k. 2 Cdo 291/2019 z 30. januára 2020 (ďalej len „uznesenie najvyššieho súdu“) bolo rozhodnutie krajského súdu opätovne zrušené a vec mu bola vrátená na ďalšie konanie. Podľa sťažovateľa od vrátenia veci krajskému súdu uplynulo už takmer jeden a pol roka, v konaní nebolo nariadené pojednávanie a ku dňu podania ústavnej sťažnosti krajský súd o merite veci ani nerozhodol.

II.

Argumentácia sťažovateľa

4. Sťažovateľ namieta konanie krajského súdu po vydaní uznesenia najvyššieho súdu (bod 3 tohto nálezu, pozn.). V tejto súvislosti zdôrazňuje, že namietanému konaniu krajského súdu predchádza niekoľkoročné konanie na všeobecných súdoch začaté 31. decembra 2008, keď Okresnému súdu Žilina (ďalej len „okresný súd“) podal návrh na úpravu styku so svojou maloletou dcérou. Okresný súd vo veci rozhodol uznesením č. k. 15 P 429/2008-60 z 3. januára 2011, tak že konanie zastavil a svoje rozhodnutie odôvodnil absenciou príslušnosti na konanie. Podľa rozhodnutia okresného súdu je na konanie miestne príslušný súd v Bruseli ako súd obvyklého pobytu maloletého dieťaťa. Označené uznesenie vydané vyššou súdnou úradníčkou bolo uznesením okresného súdu č. k. 15 P 429/2008-67 zo 16. februára 2011 zrušené a konanie zastavené, a to z dôvodu, že o styku otca s maloletým dieťaťom malo byť rozhodnuté už v konaní Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 16 Co 183/2009 o rozvode manželstva sťažovateľa. Rozhodnutie okresného súdu bolo následne potvrdené aj uznesením krajského súdu č. k. 5 CoP 33/2011-22 z 26. mája 2011. K zmene procesného stavu došlo až uznesením najvyššieho súdu č. k. 2 Cdo 265/2012 z 28. februára 2013, ktorý o sťažovateľom podanom dovolaní rozhodol tak, že rozhodnutia všeobecných súdov v časti o zastavení konania zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie a rozhodnutie okresnému súdu. Okresný súd po vrátení veci ostal v konaní nečinný, a to aj po tom, ako sťažovateľ podal predsedovi súdu sťažnosť na prietahy a o porušení jeho práv na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru rozhodol ústavný súd v konaní vedenom pod sp. zn. I. ÚS 532/2014. Po vrátení veci na ďalšie konanie okresný súd opätovne zastavil konanie (uznesenie č. k. 30 P 121/2013-359 z 5. apríla 2016, pozn.), a to z dôvodu nedostatku právomoci na konanie a údajného prevzatia právomoci belgickým súdom, ku ktorému ale podľa sťažovateľa nedošlo. Sťažovateľ sa proti rozhodnutiu okresného súdu odvolal a krajský súd uznesenie okresného súdu vlastným uznesením č. k. 5 CoP 57/2016-386 z 30. septembra 2016 zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Následne okresný súd vydal rozsudok č. k. 30 P 121/2013-444 z 5. februára 2018, ktorým prvýkrát rozhodol o úprave styku sťažovateľa so svojou maloletou

dcérou. Z dôvodu odvolania sťažovateľa, ako aj matky maloletého dieťaťa opäť vo veci konal krajský súd, ktorý rozsudok okresného súdu zrušil a konanie z dôvodu nedostatku právomoci zastavil (uznesenie č. k. 11 CoP 41/2018-543 z 30. mája 2019, pozn.). Uvedené rozhodnutie je podľa sťažovateľa nelogické vzhľadom na závery judikované najvyšším súdom, ústavným súdom a aj samotným krajským súdom, ktorý v uznesení č. k. 5 CoP 57/2016-386 z 30. septembra 2016 konštatoval, že právomoc slovenských súdov v predmetnej právnej veci ostáva zachovaná.

5. Sťažovateľ podal proti uzneseniu krajského súdu č. k. 11 CoP 41/2018-543 z 30. mája 2019 dovolanie a najvyšší súd uznesením č. k. 2 Cdo 291/2019 z 30. januára 2020 opätovne rozhodnutie krajského súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. V tejto súvislosti sťažovateľ zdôraznil, že od vrátenia veci na ďalšie konanie je krajský súd nečinný a ku dňu podania ústavnej sťažnosti vo veci nerozhodol. Posledný úkon vykonaný krajským súdom smerom k sťažovateľovi je doručenie vyjadrenia matky maloletého dieťaťa, ktoré mu krajský súd zaslal len na vedomie. O nečinnosti krajského súdu v napadnutom konaní podľa sťažovateľa svedčí aj skutočnosť, že zmieňované vyjadrenie matky maloletého dieťaťa z 15. februára 2021 bolo sťažovateľovi doručené až 2. júna 2021. Na podklade uvedených skutočností sťažovateľ odôvodnil zásah do jeho namietaných práv a výšku požadovaného primeraného finančného zadosťučinenia.

III.

Vyjadrenie krajského súdu a replika sťažovateľa

III.1. Vyjadrenie krajského súdu:

6. Krajský súd vo svojom vyjadrení uviedol, že právna vec sťažovateľa mu bola predložená 13. mája 2020 a ako odvolací súd vo veci rozhodol 31. mája 2021. Podľa krajského súdu je úlohou odvolacieho súdu posúdiť vecnú správnosť rozhodnutia súdu prvej inštancie, pričom spravidla nevykonáva procesné úkony a nie je povinný nariadiť súdne pojednávanie, avšak predmetné neznamená nečinnosť odvolacieho súdu. V napadnutom konaní krajský súd vykonával procesné úkony súvisiace s doručovaním podaní účastníkov namietaného konania a právna vec sťažovateľa bola opakovane prejednávaná na zasadnutí senátu. V závere svojho vyjadrenia odvolací súd poznamenal, že sťažovateľ pred podaním ústavnej sťažnosti nepodal predsedovi krajského súdu sťažnosť na prieťahy v konaní a na podklade prednesených skutočností rezultoval, že sťažovateľom podaná ústavná sťažnosť nie je dôvodná.

6.1 V podrobnostiach priebehu napadnutého konania predsedníčka krajského súdu poukázala na skutočnosti uvedené v priloženom vyjadrení predsedu senátu, ktorý v napadnutom konaní rozhodoval. Predseda senátu vo svojom vyjadrení konštatoval, že v priebehu namietaného konania bolo potrebné vykonať viaceré procesné úkony súvisiace s doručovaním vyjadrení účastníkov konania, a to (i) vyjadrenie otca maloletého dieťaťa (sťažovateľa, pozn.) zo 4. septembra 2020 bolo spolu s prílohami odoslané 7. októbra 2020 na vyjadrenie matke maloletého dieťaťa a kolíznemu opatrovníkovi, (ii) vyjadrenie matky z 27. októbra 2020 bolo na vyjadrenie sťažovateľa a kolízneho opatrovníka zaslané 30. októbra 2020, (iii) vyjadrenie sťažovateľa z 12. novembra 2020 bolo matke a kolíznemu opatrovníkovi odoslané 14. januára 2021 a napokon (iv) vyjadrenie matky z 15. februára 2021 bolo sťažovateľovi a kolíznemu opatrovníkovi odoslané 28. mája 2021. Preto aj keď v napadnutom konaní nebolo rozhodnuté v lehote šiestich mesiacov od doručenia prejednávanej veci krajskému súdu, plynulosť konania bola podľa predsedu senátu ovplyvnená nielen uskutočňovaním uvedených procesných úkonov, ale aj v dôsledku prijímania opatrení

na zamedzenie šírenia ochorenia COVID-19. Predseda senátu súčasne akcentoval, že napadnuté konanie sa vyznačovalo najmä právnou zložitou, pretože išlo o konanie s cudzím prvkom a v nadväznosti na uvedené uviedol aj právnu argumentáciu týkajúcu sa právomoci všeobecných súdov na konanie v právnej veci sťažovateľa. Zároveň predseda senátu poznamenal, že krajský súd prvýkrát o odvolaní matky maloletého dieťaťa a sťažovateľa proti rozsudku okresného súdu č. k. 30 P 121/2013 z 5. februára 2018 rozhodol v lehote šiestich mesiacov od predloženia veci súdom prvej inštancie, a to svojím rozhodnutím z 30. mája 2019 [*in concreto* ide o uznesenie krajského súdu č. k. 11 CoP 41/2018-543 z 30. mája 2019, (bližšie bod 5 tohto nálezu, pozn.)].

III.2. Replika sťažovateľa:

7. Sťažovateľ vo svojej replike potvrdil, že krajský súd medzičasom v napadnutom konaní rozhodol, ale aj napriek tomu považuje podanú ústavnú sťažnosť za dôvodnú. K prezentovaným tvrdeniam krajského súdu predniesol, že procesné úkony odvolacieho súdu spočívali len v doručovaní vyjadrení účastníkov napadnutého konania a s prihliadnutím na datovanie podaní je podľa sťažovateľa zrejmé, že jednotlivé vyjadrenia účastníkov konania boli často preposielané druhému účastníkovi s dlhším časovým odstupom. Predmetné považuje za neospravedliteľné, pretože tak matka maloletého dieťaťa, ako aj sťažovateľ sú v konaní zastúpení advokátmi, ktorí so všeobecnými súdmi komunikujú elektronickými prostriedkami, a preto sa aj preposielanie vyjadrení konajúcim súdom druhému účastníkovi konania vo svojej podstate obmedzuje len na niekoľko technických úkonov priamo v počítači všeobecného súdu, a to bez potreby prípadného skenovania či fyzického zasielania takto doručovaných písomností. Pokiaľ ide o argumentáciu krajského súdu o opatreniach na zamedzenie šírenia ochorenia COVID-19 a ich vplyve na priebeh napadnutého konania, poznamenal, že aj prijaté opatrenia definovali predmet napadnutého konania ako kategóriu právnych vecí, ktoré neznesli odklad a mali byť vybavované plynule a urýchlene. Vzhľadom na celkovú dobu konania (od roku 2008, pozn.) sťažovateľ vyjadril presvedčenie, že krajský súd mal v napadnutom konaní postupovať ešte s väčšou mierou pozornosti. Rovnako rozporuje argument krajského súdu o skutkovej zložitosti a v tomto kontexte odkazuje aj na právne posúdenie predmetu napadnutého konania ústavným súdom v predchádzajúcom náleze č. k. I. ÚS 532/2014-44 zo 17. decembra 2014. K výhrade krajského súdu o absencii podania sťažnosti na prieťahy v konaní predsedovi súdu poukázal na judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva, ktorá podanie sťažnosti predsedovi súdu nepovažuje za účinný prostriedok nápravy porušenia namietaných práv. V závere svojej repliky uviedol právne argumenty týkajúce sa právomoci všeobecných súdov na konanie v jeho prejednávanej veci.

8. Ústavný súd v tejto veci upustil od ústneho pojednávania, keďže na základe podaní účastníkov konania vrátane ich príloh a súdneho spisu predloženého ústavnému súdu je zrejmé, že od ústneho pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci (§ 58 ods. 3 zákona o ústavnom súde).

IV.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

9. Podstata námietok sťažovateľa v súvislosti s namietaným porušením jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov a jeho práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote je založená na jeho tvrdení, že k porušeniu týchto práv došlo nečinnosťou a nesústredeným postupom krajského súdu v napadnutom konaní.

10. Ústavný súd pri rozhodovaní o ústavných sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (to platí, aj pokiaľ ide o čl. 6 ods. 1 dohovoru, pozn.) vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím (m. m. IV. ÚS 221/04, I. ÚS 250/2020).

11. Základnou povinnosťou súdu je zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa osoba obrátila na súd so žiadosťou o rozhodnutie.

12. Povinnosť súdu a sudcu konať bez prietáhov podľa právnej úpravy účinnej od 1. júla 2016 je *expressis verbis* zakotvená ako základný princíp civilného mimosporového konania v čl. 12 Civilného mimosporového poriadku (ďalej len „CMP“), podľa ktorého súd postupuje v konaní tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá, predchádza zbytočným prietahom, koná hospodárne a bez zbytočného a neprimeraného zaťažovania účastníkov konania a iných osôb.

13. V súvislosti s posudzovanou ústavnou sťažnosťou ústavný súd poukazuje aj na judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej aj „ESLP“), ktorá okrem iného potvrdzuje, že v špecifických prípadoch je pri posudzovaní doby konania pred súdnymi orgánmi potrebné brať do úvahy aj samotný predmet konania, t. j. čo je pre účastníka konania v tomto konaní v stávke – „*at stake*“ (rozsudok z 31. 3. 1987, X. v. Francúzsko, rozsudok z 20. 3. 1989, Bock v. Nemecko, rozsudok z 31. 3. 1992, X. v. Francúzsko, rozsudok z 26. 4. 1994, Vallée v. Francúzsko, rozsudok z 8. 2. 1996, A. a iní v. Dánsko a i.). Predmetné je aj prípadom sťažovateľa, ktorý sa ako otec maloletého dieťaťa domáha úpravy styku s jeho maloletou dcérou (bod 3 tohto nálezu, pozn.).

14. Európsky súd pre ľudské práva pri poskytovaní ochrany práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote zaručeného čl. 6 ods. 1 dohovoru, ktorého obsahové komponenty sú v zásade identické s obsahom základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, uplatňuje kritérium významu veci z pohľadu sťažovateľa a v tejto súvislosti diferencuje posudzovanie primeranosti plynulosti konania do troch skupín; ide o konania vyžadujúce primeranú rýchlosť, osobitnú rýchlosť alebo výnimočnú rýchlosť (m. m. III. ÚS 254/2015, III. ÚS 181/2011, II. ÚS 276/2020, I. ÚS 48/2021).

15. Ústavný súd zdôrazňuje, že práve v konaní, ktorého predmetom je rozhodovanie o úprave styku rodičov s ich deťmi, sa zo strany všeobecných súdov vyžaduje efektívne vedenie konania s mimoriadnou pozornosťou a postup súdu s osobitnou rýchlosťou. V tejto súvislosti ústavný súd dáva do pozornosti aj judikatúru ESLP, z ktorej vyplýva, že prípady týkajúce sa starostlivosti o deti je nevyhnuté prejednávať so všetkou rýchlosťou (pozri rozsudok vo veci Fiala proti Českej republike z 18. 7. 2006, bod 76, porovnaj tiež rozsudky vo veciach Nuutinen proti Fínsku z 27. 6. 2000, Voleský proti Českej republike z 29. 6. 2004). S ohľadom na uvedené tak povaha napadnutého konania odôvodňovala zo strany ústavného súdu prísnejšie hodnotenie postupu krajského súdu z toho hľadiska, či nečinnosťou a neefektívnym postupom konajúceho súdu došlo k zbytočným prietahom, a tým aj k porušeniu namietaných práv sťažovateľa.

16. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným priet'ahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (IV. ÚS 272/04, III. ÚS 130/2020, I. ÚS 250/2020) ústavný súd zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitost' veci, o ktorej súd rozhoduje, správanie strany sporu a postup samotného súdu. Za súčasť prvého kritéria ústavný súd považuje aj povahu prerokúvanej veci a jej význam pre sťažovateľa.

17. Pokiaľ ide o kritérium právna a faktická zložitost' veci, ústavný súd konštatuje, že konanie vo veciach úpravy styku rodičov s ich maloletými deťmi tvorí bežnú súčasť rozhodovacej agendy všeobecných súdov a v zásade ho nemožno považovať za právne ani skutkovo zložitú. Metodika postupu súdov v týchto veciach je jasná a podporená stabilizovanou judikatúrou. Na strane druhej, reflektujúc obsah predloženého súdneho spisu a z neho vyplývajúci skutkový stav, je na mieste konštatovať, že napadnuté konanie sa do istej miery vyznačuje právnou zložitost'ou, ktorá spočíva v primárnom posúdení procesnoprávnej otázky týkajúcej sa právomoci orgánov súdnej moci na konanie a rozhodnutie, keďže na strane maloletého dieťaťa došlo k zmene jeho pobytu, a to z územia Slovenskej republiky do iného členského štátu Európskej únie. Odhliadnuc od potreby aplikácie príslušnej európskej legislatívy precizujúcej právomoc orgánov súdnej moci vo veciach rodičovských práv a povinností, ústavný súd uzatvára, že v rámci posúdenia kritéria právnej a skutkovej zložitosti nie je možné krajský súd zbaviť jeho zodpovednosti za priebeh a doterajšiu dĺžku napadnutého konania a s tým súvisiaci vznik zbytočných priet'ahov, a to najmä s prihliadnutím na skutočnosť, že prejednávaná právna vec sťažovateľa bola krajskému súdu tak po právnej, ako aj po skutkovej stránke známa už z jeho skoršej rozhodovacej činnosti, ktorá takmer bezprostredne predchádzala aj priebehu napadnutého konania (body 5 a 6.1 tohto nálezu, pozn.).

18. V konaní o ústavnej sťažnosti namietajúcej porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov ústavný súd okrem zložitosti veci skúma aj to, akým spôsobom sa na priet'ahoch konania podieľa osoba, ktorá podala ústavnú sťažnosť vo veci porušenia jej základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Ústavný súd konštatuje, že z obsahu predloženého súdneho spisu nezistil žiadne skutočnosti, ktoré by bolo možné pripísať na ťarchu sťažovateľa v súvislosti s doterajšou dĺžkou namietaného konania a opozitné tvrdenie nevyplýva ani z obsahu vyjadrenia krajského súdu k posudzovanej ústavnej sťažnosti.

19. Ústavný súd napokon hodnotil aj samotný postup krajského súdu v napadnutom konaní. Zo skutkového stavu vyplýva, že krajský súd vo veci sťažovateľa konal ako súd odvolací, ktorého úloha sa sústreďuje na posúdenie vecnej správnosti odvolaním napadnutého rozhodnutia súdu prvej inštancie. Preto krajský súd spravidla nevykonáva vo veci procesné úkony [§ 378 a nasl. Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) v spojení s § 2 ods. 1 CMP] a ani nie je povinný nariadiť pojednávanie (§ 385 CSP v spojení s § 2 ods. 1 CMP). V konkrétnom prípade sťažovateľa však krajský súd uskutočňoval procesné úkony, a to v súvislosti s doručovaním podaní účastníkov konania. Napriek tomu, že krajskému súdu nie je možné vytknúť absolútnu nečinnosť, práve v nadväznosti na časový interval doručovania písomností účastníkov konania je nutné postup krajského súdu označiť za nesústreďený. Z vyjadrenia krajského súdu (bod 6.1 tohto nálezu, pozn.), ako aj vlastného prieskumu ústavného súdu vyplýva, že (i) vyjadrenie sťažovateľa zo 4. septembra 2020 bolo krajskému súdu doručené 7. septembra 2020 a matke maloletého dieťaťa bolo odoslané na vyjadrenie až 7. októbra 2020 (tzn. mesiac po doručení, pozn.), (ii) vyjadrenie matky maloletého

dieťaťa z 27. októbra 2020 bolo krajskému súdu doručené 28. októbra 2020 a k vyjadreniu sťažovateľa bolo zaslané už 30. októbra 2020, (iii) vyjadrenie sťažovateľa z 12. novembra 2020 (podľa zistení ústavného súdu je vyjadrenie sťažovateľa datované 22. novembra 2020, pozn.) bolo krajskému súdu doručené 23. novembra 2020, pričom matke maloletého dieťaťa bolo odoslané až 14. januára 2021 (tzn. takmer dva mesiace po doručení, pozn.) a (iv) vyjadrenie matky maloletého dieťaťa z 15. februára 2021 bolo krajskému súdu doručené 17. februára 2021 a sťažovateľovi bolo odoslané až 28. mája 2021 (tzn. viac ako 3 mesiace po doručení, pozn.), pričom sťažovateľovi bolo doručené až 2. júna 2021, a teda po rozhodnutí krajského súdu, ktorý v prejednávanej veci rozhodol 31. mája 2021 (body 5 a 6 tohto nálezu, pozn.). Vzniknuté prietahy tak predstavujú celkom obdobie takmer šiestich mesiacov.

20. V kontexte uvedeného ústavný súd pripomína, že zbytočné prietahy v konaní môžu byť zapríčinené nielen samotnou nečinnosťou všeobecného súdu, ale aj jeho nesústreďeným postupom a neefektívnou činnosťou, t. j. takým konaním, ktoré nevedie efektívne k odstráneniu právnej neistoty účastníkov konania (II. ÚS 32/03, IV. ÚS 267/04, IV. ÚS 182/08). Ústavný súd na tomto mieste súčasne zdôrazňuje, že predmet napadnutého konania mal predurčiť postup krajského súdu smerom k jeho maximálnej rýchlosti a efektívnosti, a to aj vzhľadom na skutočnosť, že napadnuté konanie ako celok trvá viac ako dvanásť rokov a krajský súd počas jeho trvania opakovane o právnej veci sťažovateľa rozhodoval (body 4, 5 a 6.1 tohto nálezu, pozn.), čím sa zakladá dôvodná prezumpcia poznania skutkového stavu a právnej problematiky všeobecným súdom rozhodovanej právnej veci.

21. Istú mieru nesústreďenosti v postupe krajského súdu potvrdzuje aj skutočnosť, že opatrením predsedníčky krajského súdu č. k. Spr 3/2021 z 9. júna 2021 bola na podklade žiadosti predsedu konajúceho senátu predĺžená lehota na vyhotovenie a odoslanie rozhodnutia v právnej veci sťažovateľa (uznesenia krajského súdu č. k. 11 CoP 20/2020-725 z 31. mája 2021, pozn.), a to do 20. júna 2021 (zákonná lehota na vyhotovenie rozhodnutia mala pôvodne v zmysle § 42 CMP uplynúť už 10. júna 2021, pozn.). Ústavný súd síce žiadnym spôsobom nespochybňuje oprávnenosť inštitútu predĺženia lehoty na vyhotovenie a odoslanie rozhodnutia všeobecného súdu (§ 223 ods. 3 a § 234 ods. 2 CSP, pozn.), na strane druhej odporuje logike veci, aby sa v prípade opakovane referovanej právnej veci na zasadnutiach senátu (bod 6 tohto nálezu, pozn.) žiadalo o predĺženie lehoty na vyhotovenie a odoslanie rozhodnutia súdu, obzvlášť ak súd opätovne rozhoduje o už v minulosti prejednávanej právnej veci. Opakované prejednávanie právnej veci na zasadnutiach konajúceho senátu, najmä ak sa týka takej citlivej otázky, akou je aj právna vec sťažovateľa (bod 3 tohto nálezu, pozn.), má primárne sledovať nielen náležité oboznámenie sa so skutkovým a právnym stavom a následné vydanie rozhodnutia, ale súčasne má viesť aj k príprave všetkých podkladov na vypracovanie súdneho rozhodnutia, a to tak, aby rozhodnutie bolo vyhotovené a odoslané zásadne v zákonom ustanovenej lehote.

22. K argumentácii okresného súdu, podľa ktorej plynulosť napadnutého konania bola ovplyvnená aj v dôsledku prijímaných opatrení na zamedzenie šírenia ochorenia COVID-19, dáva ústavný súd do pozornosti, že samozrejme prihliada na túto objektívnu skutočnosť (uvedené ústavný súd zohľadnil aj vo svojich niektorých predchádzajúcich rozhodnutiach, napr. vo veciach pod sp. zn. I. ÚS 504/2020, I. ÚS 550/2020, I. ÚS 42/2020 či I. ÚS 109/2021, pozn.) a rovnako tak vníma aj prijaté právne opatrenia vrátane zákona č. 62/2020 Z. z. o niektorých mimoriadnych opatreniach v súvislosti so šírením nebezpečnej nákazlivej ľudskej choroby COVID-19 a v justícii a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony v znení neskorších predpisov, ako aj prijatej vyhlášky

Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 24/2021 Z. z. o vykonávaní pojednávani, hlavných pojednávani a verejných zasadnutí v čase mimoriadnej situácie a núdzového stavu v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška č. 24/2021“). Avšak v okolnostiach danej veci musí ústavný súd zdôrazniť, že krajský súd v napadnutom konaní rozhodol bez nariadenia odvolacieho pojednávania (bod 12 uznesenia krajského súdu č. k. 11 CoP 20/2020-725 z 31. mája 2021, pozn.), čím sa výrazným spôsobom marginalizovali obmedzenia uskutočnenia súdnych pojednávani, ako aj iné limitácie priebehu súdnych konaní vyplývajúce z prijatých protipandemických opatrení, a preto je potrebné predstavenú argumentáciu krajského súdu v tejto časti odmietnuť ako neopodstatnenú. *Vice versa*, vykonávanie súdnych pojednávani vo veci starostlivosti o maloletých vrátane výkonu rozhodnutia (do tejto kategórie sa subsumuje aj právna vec sťažovateľa, pozn.) zaradilo ustanovenie § 1 písm. g) vyhlášky č. 24/2021 medzi konania, v ktorých je možné aj v čase mimoriadnej situácie alebo núdzového stavu vykonávať pojednávania, čím sa zo strany štátu vyjadruje záujem na tom, aby určité druhy konaní mohli prebiehať aj za špecifických podmienok, pretože prejednanie a rozhodnutie v posudzovanej právnej veci je pre dotknuté subjekty konania obzvlášť dôležité, čím sa sekundárne odôvodňuje aj potreba urýchleného konania a rozhodnutia.

23. Pokiaľ ide o tvrdenie krajského súdu týkajúce sa správania sťažovateľa, ktorý pred podaním ústavnej sťažnosti nepodal predsedovi krajského súdu sťažnosť na prietahy v konaní podľa zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, ústavný súd poukazuje na aktuálnu judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva [rozsudky vo veciach Ištván a Ištvánová proti Slovenskej republike (č. 30189/07, ods. 52 – 55 a 63 – 99, 12. 6. 2012) a Komanický proti Slovenskej republike (č. 6) (č. 40437/07, ods. 51 – 54 a 60 – 96, 12. 6. 2012)], v súlade s ktorou sťažnosť na prietahy v konaní adresovaná predsedovi okresného súdu nie je považovaná za účinný prostriedok nápravy sťažovateľom namietaných práv. Na podklade uvedeného považuje ústavný súd prednesené námietky krajského súdu za irelevantné.

24. V konklúzii už prezentovaných skutočností ústavný súd uzatvára, že v prípade sťažovateľa nepochybne došlo k porušeniu jeho základného práva na prerokovanie predmetnej veci bez zbytočných prietahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru, a preto rozhodol ústavný súd tak, ako to je uvedené v bode 1 výroku tohto nálezu.

V.

Prikázanie krajskému súdu konať a priznanie primeraného finančného zadosťučinenia

25. Sťažovateľ v petite ústavnej sťažnosti žiada, aby ústavný súd prikázal krajskému súdu konať bez zbytočných prietahov. Keďže z tvrdení účastníkov konania (body 6 a 7 tohto nálezu, pozn.) vyplýva, že napadnuté konanie bolo medzičasom právoplatne skončené, v okolnostiach danej veci neprichádzalo do úvahy rozhodnutie podľa § 133 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde, teda prikázanie súdu, aby vo veci konal. Ústavný súd preto ústavnej sťažnosti v tejto časti nemohol vyhovieť (bod 4 výroku tohto nálezu).

26. Okrem vyslovenia porušenia svojich práv sťažovateľ v sťažnostnom návrhu požaduje, aby mu ústavný súd priznal primerané finančné zadosťučinenie v sume 10 000 eur. Svoj návrh odôvodňuje najmä predmetom a neprimeranou dobou trvania napadnutého konania (body 4 a 5 tohto nálezu, pozn.).

27. Pri určení primeraného finančného zadosťučinenia ústavný súd vychádzal zo zásad spravodlivosti aplikovaných Európskym súdom pre ľudské práva, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

28. Vzhľadom na konštatovaný neefektívny postup krajského súdu v napadnutom konaní, reflektujúc predmet namietaného konania, ako aj skutočnosť, že zo strany krajského súdu bolo v právnej veci sťažovateľa rozhodnuté (body 6 a 7 tohto nálezu, pozn.), ústavný súd považoval priznanie sumy 1 000 eur za primerané finančné zadosťučinenie (bod 2 výroku tohto nálezu). Vo zvyšku požadovaného primeraného finančného zadosťučinenia ústavnej sťažnosti nevyhovelo (bod 4 výroku tohto nálezu).

VI.

Trovy konania

29. Ústavný súd priznal sťažovateľovi (§ 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde) nárok na náhradu trov konania v celkovej sume 576,12 eur (bod 3 výroku tohto nálezu).

30. Ústavný súd pri rozhodovaní o náhrade trov konania vychádzal z obsahu súdneho spisu. Priznal náhradu za tri právne úkony, t. j. prevzatie a prípravu zastupovania, podanie ústavnej sťažnosti a vyjadrenie sťažovateľa k vyjadreniu okresného súdu. Odmena za jeden úkon právnych služieb za rok 2021 v zmysle § 11 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“) predstavuje sumu 181,17 eur. Takto stanovená odmena spolu s režijným paušálom 10,87 eur (§ 16 ods. 3 vyhlášky) predstavuje sumu 192,04 eur za jeden úkon uskutočnený v roku 2021, t. j. za tri úkony sumu 576,12 eur.

31. Priznanú náhradu trov právneho zastúpenia (bod 3 výroku tohto nálezu) je krajský súd povinný uhradiť na účet právnej zástupkyne sťažovateľa (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 CSP) označenej v záhlaví tohto nálezu v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 30. novembra 2021

Rastislav Kaššák
predseda senátu